

VIJESTI / NEWS

Nikica Mihaljević
Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet
HR-21000 Split, Poljička cesta 35
nikica@ffst.hr

Jelena Grozdanić
HR-21000 Split, Pujanke 67
jelena-gr1@hotmail.com

MEĐUNARODNA ZNANSTVENA KONFERENCIJA „DA DANTE AD OGGI: MALATTIE, EPIDEMIE E PANDEMIE NELLA LINGUA, NELLA LETTERATURA E NELLA CULTURA – FROM DANTE TO THE PRESENT DAY: DISEASE OUTBREAKS, EPIDEMICS AND PANDEMICS IN LANGUAGE, LITERATURE AND CULTURE“
(SPLIT, 23. – 24. RUJNA 2021.)

U suorganizaciji Filozofskog fakulteta u Splitu, Talijanskog instituta za kulturu i Centra *Studia Mediterranea* održana je od 23. do 24. rujna 2021. godine međunarodna znanstvena interdisciplinarna konferencija *Da Dante ad oggi: malattie, epidemie e pandemie nella lingua, nella letteratura e nella cultura – From Dante to the present day: disease outbreaks, epidemics and pandemics in language, literature and culture*. Konferencija je okupila šezdeset i šest znanstvenika iz Hrvatske, Italije, Kanade, Francuske, Velike Britanije, Turske, Slovenije, Srbije, Bosne i Hercegovine i Albanije. S obzirom na epidemiološke prilike, dio sudionika sudjelovao je na konferenciji uživo, a dio preko mrežnih platforma.

Sudionike simpozija uvodno su pozdravili organizatori. Svoje je pozdrave najprije uputila prodekanica za znanost i međunarodnu suradnju dr. sc. Antonela Marić, izv. prof. naglasivši kako je lijepo u prostorijama Fakulteta vidjeti sudionike koji su se okupili u velikom broju. Objasnila je kako upravo pandemija s kojom se suočavamo posljednju godinu i pol predstavlja pokretački motor ove konferencije. Potom se auditoriju obratila predsjednica Organizacijskog odbora konferencije dr. sc. Nikica Mihaljević, izv. prof. U ime Odbora pozdravila je sve sudionike koji su svojom fizičkom ili pak virtualnom nazočnosti uveličali ovaj događaj. Naglasila je da je konferencija strukturirana interdisciplinarno te da je zamišljena razmjena iskustava i rezultata istraživanja u različitim znanstvenim granama, od jezika i književnosti do povijesti i umjetnosti. Istaknula je da će se na konferenciji razmatrati ne samo pojam epidemije nego i bolesti, mentalnih poremećaja, patnje i boli općenito, ali i ljubavi, ljubavne patnje te smrti. Zahvalila je svim organizatorima, profesorima i sudionicima te ih pozvala na plodonosan rad, razmjenu znanja i iskustava te sudjelovanje u raspravama za vrijeme trajanja konferencije. Posebno je zahvalila plenarnim

izlagačima, dr. sc. Morani Čale, red. prof. (Sveučilište u Zagrebu) i dr. sc. Paolu Puppi, red. prof. u miru (Sveučilište Ca' Foscari u Veneciji). Na kraju se sudionicima obratila i pročelnica Odsjeka za talijanski jezik i književnost dr. sc. Marijana Alujević, doc. Pročelnica Alujević još je jednom naglasila važnost zajedništva u izazovnim životnim trenucima te bogatstvo koje takvo zajedništvo donosi u naše živote, kulturu i jezik. U pozdravnim je riječima naglašena važnost ponovnog okupljanja znanstvenika na konferencijama u vidu jačanja međunarodne suradnje.

Nakon uvodnih riječi i pozdrava, konferencija je otvorena prvim plenarnim izlaganjem dr. sc. Morane Čale, red. prof. s Odsjeka za talijanistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Profesorica Čale u svojem je govoru analizirala temu ljubavi i ljubavne patnje u Dantea, njegovih prethodnika i suvremenika te Zoranića i njegovih *Planina*. Posebno se osvrnula na rješenja ljubavnih patnja o kojima spomenuti autori govore u književnim tekstovima.

Nakon plenarnog predavanja uslijedila su izlaganja posvećena istraživanju pandemije Covid-19, epidemija općenito i bolesti u jeziku i književnosti. Ivana Simić Čorluka (Sveučilište u Beogradu) u svojem je izlaganju uputila na važnost pojma starosti preko romana Itala Sveva. Srećko Jurišić i Paula Jurišić (Sveučilište u Splitu) analizirali su djelo talijanskog autora Ammanitija čiji je protagonist virus koji svojom moćnom replikacijom trajno mijenja stanovništvo. Kinga Dávid (Sveučilište u Segedinu) objasnila je način na koji je Pirandello crtao zaraženost svojih likova nepredvidivom bolesti koja je zapravo bila projekcijom njihova psihološkog stanja. Angela Articoni (Sveučilište u Foggii) pokazala je koliko snažno oružje u borbi protiv 'nevidljivog neprijatelja' mogu biti i dječje slikovnice. Druga sesija bila je posvećena istraživanjima unutar jezika i novih gramatičkih struktura nastalih tijekom pandemije. Diana Stolac (Sveučilište u Rijeci) objasnila je nove promjene na lingvističkom obzoru s naglaskom na hrvatski jezik. Sandra Mardešić i Monica Priante (Sveučilište u Zagrebu) objasnile su pandemijske metafore te nova značenja u kojima se iste koriste. Magdalena Nigoević i Ivan Lacić (Sveučilište u Splitu) pokazali su način na koji su se talijanske novine koristile intenziviranjem pridjeva u pandemiji. Lindita Kazazi i Eliana Lačej (Sveučilište u Skadru) definirale su novu jezičnu pandemiju koja je doprinijela stvaranju novih riječi te izmjeni već postojećih. Prvi niz popodnevni izlaganja bio je posvećen povijesnom pregledu pandemija i bolesti. Zvonimir Forker (Sveučilište u Splitu) predstavio je izvještaje povjesničara koji su opisali Justinijansku kugu. Mirko Sardelić (Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti) opisao je ozračje u kojem se Dalmacija suočavala s epidemijama kuge. Ivan Matijević (Sveučilište u Splitu) prikazao je presjek najvećih europskih epidemija od Atene pa sve do 14. stoljeća. Sesija je zaključena izlaganjem Dubravke Božić Bogović (Sveučilište u Zadru) koja je analizirala registar umrle djece u južnoj Baranji u 18. stoljeću. Druga popodnevna sesija bila je posvećena različitim strategijama za sprječavanje epidemija i bolesti u svijetu. Lara Sorgo i Sonja Novak Lukanović (Institut etničkih istraživanja u Ljubljani) prikazale su stajališta predstavnika Talijanske nacionalne zajednice u Sloveniji u vezi organizacije rada manjinskih institucija tijekom epidemije Covid-19. Carmela Panarello (Institut za jezik u Firenzi) opisala je strategije za sprječavanje kuge u *Dekameronu* s naglaskom na životni stil i prehranu. Giorgio Ennas (Europski sveučilišni institut Fiesole) i Giulia

Bei (Sveučilište u Istanbulu) naglasili su književnu dimenziju „modernih sanitarnih mjera“ u suočavanju s bolestima i pandemijama. Ernesto Virgulti (Sveučilište Brock) opisao je Boccacciove preventivne mjere prikazane u *Dekameronu*. Prvi je dan konferencije zaključen sesijom u kojoj se naglasak stavio na razne bolesti u književnim djelima. Irena Prosenec (Sveučilište u Ljubljani) analizirala je djelo talijanskog pisca Magrisa naglašavajući pritom način na koji psihička bolest može poslužiti kao naracija u romanu. Nikica Mihaljević (Sveučilište u Splitu) analizirala je romane Chiare Gamberale prikazujući različite bolesti koje su autorici poslužili kao inspiracija za kreiranje protagonista i njihovih životnih priča. Bolgárka Bakai (Sveučilište u Segedinu) naglasila je negativne posljedice izolacije koje proživljava protagonistica u romanu Elene Ferrante. Katarina Dalmatin (Sveučilište u Splitu) analizirala je poremećaje osobnosti i duševne bolesti u romanima talijanskog pisca Ammanitija.

Drugi dan konferencije započeo je plenarnim izlaganjem dr. sc. Paola Puppe, red. prof. u miru sa Sveučilišta Ca' Foscari. Profesor Puppa u svojem je izlaganju spomenuo razne moderne pandemije i načine na koje tražimo krivca te lijek za iste. Izlaganje je popratio i performansom u kojem pokazuje kako se običan čovjek bori protiv nevidljive bolesti.

Prva jutarnja sesija popratila je još jednom razne bolesti i pandemije u književnosti. Angela Fabris (Sveučilište u Klagenfurtu) analizirala je određene odlomke *Božanstvene komedije* u kojima se prikazuju rane i njihovo podrijetlo. Edoardo Zorzan (Sveučilište u Veneciji) naglasio je važnost talijanske lirike kao odgovora na rasplamsavanje kuge sedamdesetih godina 16. stoljeća. Silvia Bergamini (Sveučilište u Bangoru), obrađujući djelo talijanskog pisca Bufalina, pokazala je kako jedan roman može opisati kugu u jezičnom i kulturnom kontekstu. Istovremeno se odvijao i panel posvećen novonastalim jezičnim strukturama za vrijeme pandemije. Lana Hudeček, Kristian Lewis i Milica Mihaljević (Sveučilište u Zagrebu) na primjeru hrvatskoga jezika pokazali su razne novotvorenice, ali i nova značenja koja su postala dijelom svakodnevnice tijekom pandemije. Tanja Brešan Ančić i Petra Božanić (Sveučilište u Splitu) pokazale su jezične odgovore na novonastalu situaciju u kontekstu hrvatskih mrežnih portala. Vanda Maržić-Sabalić i Nada Filipin (Sveučilište u Zagrebu) predstavile su talijanski leksik kao i sve prilagođene, neprilagođene i posuđene neologizme za vrijeme pandemije. Irina Shakhovskaya-Thomières (Sveučilište Sorbonne) na primjeru ruskog jezika pokazala je koliko značenja može imati jedan leksem kao što je „épidemia“. Slična tematika obrađena je i u drugom panelu gdje su prvim izlaganjem Snježana Bralić i Mario Miše (Sveučilište u Splitu) na primjeru televizijskih i novinarskih izvora pokazali novine u leksiku talijanskog i hrvatskog jezika za vrijeme pandemije. Maja Bezić i Ivana Petrović (Sveučilište u Splitu) obradile su vojne metafore u javnom diskursu o pandemiji Covid-19. Maurizio Barbi (Sveučilište u Beogradu) analizirao je različite semantičke neologizme nastale u talijanskom jeziku kao posljedica pandemije. Sljedeća sesija ponovno je bila posvećena bolestima i pandemijama u književnosti. Kosana Jovanović (Sveučilište u Rijeci) analizirala je preobrazbu junaka u ludog heroja u srednjovjekovnim romanima. Alma Hafizi i Aterda Lika (Sveučilište u Skadru) pokazale su na primjeru albanskog pisca Kazazija bespomoćnu borbu protiv tajanstvene epidemije. Sara

Lorenzetti (Sveučilište u Macerati) ispitala je književni topos kuge na primjeru djela Bernija i Machiavellija. Simone Monti (Sveučilište u Cambridgeu) analizirao je kugu i obrede smrti u djelima Boccaccia i Petrarce. Sljedeći panel bio je posvećen didaktici i novinarstvu u vremenima pandemije. Marijana Alujević i Dijana Vinčić (Sveučilište u Splitu) pokazale su rezultate istraživanja o provođenju studentske prakse u nastavi talijanskog jezika za vrijeme pandemije. Zorana Kovačević (Sveučilište u Banjoj Luci) uputila je na probleme, ali i potencijale poučavanja i učenja u kontekstu nastave talijanske kulture i književnosti. Marina Glavaš (Sveučilište u Zagrebu) obradila je novonastali leksik učenja na daljinu za vrijeme pandemije na primjerima hrvatskog i talijanskog jezika. Nikola Čelan (Sveučilište u Zagrebu) pokazao je novinarsku perspektivu te pristup novonastaloj društvenoj, kulturalnoj i socijalnoj krizi nastaloj tijekom pandemije.

Prvi popodnevni panel proučavao je bolesti i pandemije u književnim djelima. Philippe Simon (Sveučilište Sorbonne) obradio je tematiku bolesti i epidemija u talijanskim književnim djelima od Tiraboschija do Ferronija. Mónika Kitti Farkas (Sveučilište u Segedinu) analizirala je osjećaj usamljenosti zatvorenika u djelima Silvija Pellica i Luigija Settembrinija. Nives Zudič Antičić (Sveučilište Primorska) analizirala je prozno djelo liječnice Depangher u kojem se opisivao sanatorij za tuberkulozu početkom 20. stoljeća. Alfredo Sgroi (Sveučilište u Cataniji) opisao je način na koji su kuga i malarija postale inspiracijom brojnih talijanskih pisaca. Cinzia Gallo (Sveučilište u Cataniji) obradila je romane Giovannija Verge naglašavajući pritom različita gledišta na bolesti, liječenje i odnose prema istima. Posljednja sesija također je obrađivala pojavu bolesti u proznim, lirskim i glazbenim djelima. Antonela Marić i Ana Plavša (Sveučilište u Splitu) ispitala su odnos između filmskog opusa Piera Paola Pasolinija i koncepta bolesti u njegovim filmovima. Katja Radoš-Perković (Sveučilište u Zagrebu) naglasila je važnost bolesti, lijekova te liječnika u djelima Carla Goldonija. Maura Filippi (Sveučilište u Zagrebu) analizirala je korpus talijanske opere koji je bio inspiriran bolestima i pandemijama. Vanesa Kleva (Sveučilište u Splitu) na primjeru je glazbene kompozicije Sergeja Rachmaninova analizirala motiv nadolazeće propasti te straha i trepeta od smrti. Bruno Čurko (Sveučilište u Splitu) pokazao je kako *heavy metal* poezija svojim stihovima opisuje pandemije, viruse i kugu. Mariano d'Amora (Sveučilište u Napulju) istražio je odnos između kazališta i bolesti analizom djela francuskog redatelja i glumca Antonina Artauda.

Konferenciju je zaključila pozdravnim govorom predsjednica Organizacijskog odbora, dr. sc. Nikica Mihaljević, izv. prof. Profesorica Mihaljević zahvalila je svim sudionicima, kolegama s Odsjeka za talijanski jezik i književnost Filozofskog fakulteta u Splitu, članovima Organizacijskog odbora konferencije te posebno studentima i studenticama koji su uvelike pomogli u organizaciji ove konferencije. Osvrnula se na teme i problematiku iskazanu tijekom konferencije zaključivši kako su brojna druga pitanja otvorena upravo izlaganjima koja su održana tijekom ove dvodnevne konferencije.